



Psykolog- nævnets årsberetning 2020



Indholdsfortegnelse



Forord	3
Hvad betyder tidligere afgørelser? – gentagelsesvirkning	6
Psykologens rolle i en sag, herunder sammenblanding af roller	8
Journalnotat med karakter af partsindlæg	10
Journaler – krav til form og indhold	11
Aktindsigt i psykologers journaler	13
Dispensation fra kravet i autorisationsordningen om minimum 15 arbejdstimer om ugen	15
Særligt om omfanget af journalpligt ved konsulentfunktion ved Retten	17
Personlig underretningspligt	18
To erklæringer – vurderinger om én forælder i erklæringen om den anden forælder	19
Anbefalinger indenfor opdraget	21
Tal og figurer	23

Alle billeder i beretningen er modelfotos.

Forord

af formand Sanne Bager
og afdelingschef Erling
Brandstrup



Psykolognævnets arbejde i 2020

Psykolognævnets arbejde i 2020 har været påvirket af restriktioner relateret til Covid-19. Det har først og fremmest påvirket mødeafviklingen. Psykolognævnet gennemførte elleve nævnsmøder i 2020, heraf et af møderne som en skriftlig votering i begyndelsen af nedlukningen og de øvrige som digitale møder. Også sekretariatets indledende arbejde med at oplyse sagerne har i begyndelsen af nedlukningen været påvirket af, at flere psykologer i både autorisations- og tilsynssagerne var hjemsendte, og derfor var længere tid om at bidrage med at sende de nødvendige oplysninger.

2020 blev også året, hvor Social- og Indenrigsministeren og Sundheds- og Ældreministeren i foråret nedsatte en arbejdsgruppe til undersøgelse af, om det vil være hensigtsmæssigt at autorisere psykologer efter sundhedslovgivningen, det vil sige efter autorisationsloven.

» Det forhold, at flere og flere autoriserede psykologer arbejder inden for sundhedsvæsenet og med sundhedsfaglige opgaver, gav også anledning til at undersøge, om der er behov for ændringer i kravene til autorisationen af disse psykologer.

Baggrunden for undersøgelsen var blandt andet en række konkrete sager, som aktualiserede udfordringerne ved den eksisterende ordning, navnlig at Psykolognævnet ikke kan føre tilsyn med ikke autoriserede psykologer, herunder psykologer som er blevet frataget deres autorisation. Det forhold, at flere og flere autoriserede psykologer arbejder inden for sundhedsvæsenet og med sundhedsfaglige opgaver, gav også anledning til at undersøge, om der er behov for ændringer i kravene til autorisationen af disse psykologer.

Arbejdsgruppen, som Psykolognævnets Sekretariat er repræsenteret i, skulle have afsluttet sit arbejde ved udgangen af 2020, men arbejdet er blevet forsinket på grund af Covid-19-situationen og er derfor ikke afsluttet.

Den generelle dispensationsmulighed grundet Covid-19

Covid-19 og de deraf følgende retningslinjer om minimeret kontakt har betydet, at mange psykologer har måttet tilbyde konfrontationstimer, dvs. terapi, samtaler mv., over blandt andet video i stedet for sædvanligt fysisk fremmøde for at sikre, at f.eks. sårbare klienter fortsat kan få hjælp. Det har medført udfordringer i relation til den praktiske uddannelse til autorisation, da en konfrontationstime efter de gældende retningslinjer skal foregå ved fysisk tilstedeværelse i samme rum for at kunne medregnes til autorisation, og da en psykolog maksimalt kan medregne 40 timers fjernsupervision til autorisation og forud herfor skal have haft et vist antal supervisionstimer med fysisk fremmøde.

Psykolognævnet besluttede derfor at give en generel dispensation, som indebærer, at psykologer, der tilbyder konfrontationstimer over video eller telefon fra den 9. marts 2020 til den 1. april 2021, kan få alle timerne medregnet til den praktiske uddannelse, så længe der er tale om udredning og intervention i overensstemmelse med Psykolognævnets regler og praksis.

Forord (fortsat)

Fra den 2. april 2021 gælder dispensationsmuligheden kun for timer afholdt over video. Det er også muligt at medregne op til 80 timers fjernsupervision, og der dispenseres fra kravet om forudgående supervision med fysisk fremmøde, for så vidt angår fjernsupervisionsforløb, der er påbegyndt i dispensationsperioden 9. marts 2020 - 3. oktober 2021.



▲ Til indholdsfortegnelsen

Årsberetningen 2020

Årsberetningen for 2020 indeholder artikler med fokus på særlige emner, som Psykolognævnet har behandlet i løbet af 2020.

Beretningen indeholder artikler om autoriserede psykologers rolle i forskellige sammenhænge i deres arbejde, om autoriserede psykologers journalføring og overholdelse af den lovbestemte skærpede underretningspligt, herunder om psykologen har reageret tilstrækkelig hurtigt på den opståede bekymring.

Endvidere indeholder beretningen en artikel, der omhandler de krav, der skal være opfyldt, når autoriserede psykologer vælger at udarbejde to erklæringer i sager om to forældre, der er konflikt imellem, og en anden artikel om autoriserede psykologers anbefalinger og om rammerne herfor.

Artiklerne i beretningen viser samlet, at Psykolognævnet i flere tilfælde har brugt de strengere sanktionsmuligheder som for eksempel alvorlig kritik, fagligt påbud og egnethedspåbud. Statistikken sidst i beretningen viser da også, at nævnet har anvendt de strengere sanktionsmuligheder i flere afgørelser sammenlignet med forrige år. Som en konsekvens heraf har Psykolognævnet offentliggjort en del flere afgørelser på nævnets hjemmeside i løbet af 2020.

Endelig indeholder beretningen en artikel om autorisationsordningens praktiske uddannelse i forhold til kravet om minimum 15 arbejdstimer om ugen i tilfælde, hvor psykologers arbejdstid er mindre end 15 timer om ugen. Nævnet har i årets løb taget stilling til ansøgninger om dispensation fra de indholdsmæssige krav til uddannelsen. Nævnet har i to tilfælde efter en konkret vurdering givet dispensation fra 15 arbejdstimers-kravet. Derimod har nævnet ikke fundet grundlag for at dispensere fra kravene til uddannelsens indhold og omfang.

Forord (fortsat)

Gentagelsesvirkning

I 2020 har Psykolognævnet behandlet flere sager om autoriserede psykologer, der tidligere har fået udtalt kritik eller alvorlig kritik for et eller flere forhold i psykologens udøvelse af sit virke som autoriseret psykolog. I flere af sagerne har psykologerne ikke rettet tilstrækkeligt op på de forhold, som de tidligere har fået kritik eller alvorlig kritik for, selvom de har haft mulighed for at indrette sig på Psykolognævnets afgørelse.

I flere af sagerne har nævnet derfor fundet anledning til at inddrage autoriserede psykologers tidligere sager i forbindelse med behandlingen af en nye sag. Dette har haft betydning for udfaldet af nævnets afgørelse i den nye sag. Det har betydet, at nævnet i flere sager har udtalt kritik, alvorlig kritik eller iværksat et skærpet tilsyn, fordi psykologen ikke har ændret de kritisable dele af sit arbejde.

[Læs mere herom i artiklen "Hvad betyder tidligere afgørelser? - gentagelsesvirkning" »](#)

» I 2020 har Psykolognævnet behandlet flere sager om autoriserede psykologer, der tidligere har fået udtalt kritik eller alvorlig kritik for et eller flere forhold i psykologens udøvelse af sit virke som autoriseret psykolog.

Statistik

Der er i årsberetningen en statistik over sagstilgangen i 2020. Der er også statistik over, hvor mange sager, der er afgjort i 2020, og hvilke udfald sagerne har fået. Til sammenligning er tallene for sagstilgang og afgjorte sager i 2017, 2018 og 2019 medtaget. Statistikken kan ses på de sidste sider i beretningen.

Tilsynssager

Der er i 2020 sket en stigning både i antal modtagne henvendelser, som har ført til tilsynssager om autoriserede psykologers arbejde og i antallet af afgjorte tilsynssager i forhold til forrige år 2019. Stigningen for antal modtagne henvendelser er ca. 18 % og 14 % for antallet af afgjorte tilsynssager.

På tilsynsområdet har Psykolognævnet i 2020 afgjort 187 sager. Her er der udtalt alvorlig kritik i 12 sager, og 10 sager har ført til udstedelse af påbud, hvoraf der er givet otte faglige påbud og to egnethedspåbud. Derudover er der iværksat skærpet tilsyn i en sag, og to sager har ført til fratagelse af autorisation.

Autorisationssager

I 2020 er der sket fald i forhold til forrige år i antal modtagne ansøgninger om autorisation på ca. 3% og et fald i antallet af afgjorte autorisationssager på ca. 27%. Psykolognævnet har i 2020 autoriseret 344 psykologer.

Anerkendelsessager

I forhold til forrige år er der sket en stigning i antal modtagne ansøgninger om anerkendelse af udenlandske kvalifikationer som psykolog på ca. 28%, og et fald i antal afgjorte anerkendelsessager på ca. 10%. I 2020 har Psykolognævnet anerkendt 31 ansøgere udenlandske kvalifikationer som psykolog.

Hvad betyder tidligere afgørelser? – gentagelsesvirkning

af Mathilde Ascanius Mikkelsen

Et af formålene med at udtale kritik er, at psykologen ændrer de kritisable dele af sit arbejde. Altså at psykologen retter sig efter nævnets afgørelse. Når Psykolognævnet behandler sager om autoriserede psykologer, inddrager nævnet derfor tidligere sager om kritik i nævnets vurdering af en aktuel sag om en autoriseret psykologs arbejde.

Psykolognævnet er meget opmærksom på, om en psykolog, der har fået kritik, forbedrer sit virke af hensyn til de borgere, vedkommende undersøger. Hvis psykologen fastholder en kritiseret arbejdsmetode, så kan det påvirke nævnets reaktion i en ny sag.

Nævnet beskrev i årsberetningen for 2019, at der ved vurderingen af, hvorvidt en tidligere afgørelse kan have gentagelsesvirkning i en ny sag, vil nævnets vurdering tage udgangspunkt i, hvorvidt:

- den tidligere afgørelse vedrører kritik eller alvorlig kritik
- den tidligere afgørelse vedrører samme kritisable faglige virke
- der er flere tidligere afgørelser om kritik/alvorlig kritik
- en tidligere afgørelse om kritik ligger inden for de sidste to år og en tidligere afgørelse om alvorlig kritik ligger inden for de sidste fem år.

Sag om psykolog med to tidligere afgørelser med kritik

I en offentliggjort afgørelse lagde nævnet netop vægt på, at en psykolog gentagne gange havde fået kritik for de samme forhold.

Psykologen havde i juni 2016 fået kritik for, at konklusioner i en erklæring fremstod overfladiske og uden den fornødne faglige tyngde. Det var også kritisabelt, at flere vurderinger og observationer ikke var baseret på de oplysninger, som var beskrevet i erklæringen. Derfor vurderede nævnet, at psykologens vurdering af en af de undersøgte havde karakter af en antagelse. Nævnet kritiserede også, at psykologen ikke havde gennemgået erklæringen med de undersøgte, inden den var sendt til opdragsgiver.

Igen i oktober 2016 fik psykologen kritik for, at der i en erklæring var konkluderet for håndfast uden samtidig at tage forbehold for det grundlag, som konklusionen byggede på. Det var også kritisabelt, at psykologens konklusion ikke fremstod tilstrækkeligt underbygget på grund af manglende redegørelse for væsentlige forhold i undersøgelsen.

Da nævnet behandlede en ny sag i december 2020 med den samme psykolog, inddrog nævnet de tidligere sager med kritik i vurderingen af, om der skulle udtales alvorlig kritik. Erklæringen i den nye sag var dateret januar 2019.

»» Psykolognævnet er meget opmærksom på, om en psykolog, der har fået kritik, forbedrer sit virke af hensyn til de borgere, vedkommende undersøger. Hvis psykologen fastholder en kritiseret arbejdsmetode, så kan det påvirke nævnets reaktion i en ny sag.

Hvad betyder tidligere afgørelser? – gentagelses-virkning (fortsat)



I den nyeste sag kritiserede nævnet blandt andet psykologen for, at en vurdering af moren i sagen ikke var underbygget i erklæringen. Nævnet kritiserede også, at psykologen ikke gennemgik erklæringen med de undersøgte, inden den blev sendt til opdragsgiver. Psykologen havde dermed flere gange fået kritik for vurderinger, der ikke var underbyggede og manglende gennemgang af en erklæring, inden den blev sendt til opdragsgiver.

Nævnet valgte altså at inddrage to tidligere afgørelser om kritik, som var ca. fire et halvt år gamle på tidspunktet for nævnets behandling af sagen. Psykologen havde kendt nævnets afgørelser siden 2016, og altså på tidspunktet for udarbejdelsen af erklæringen fra januar 2019. Psykologen havde dermed haft over to år til at indrette sit virke efter nævnets kritik. Nævnet fandt, at der var tale om et gentagelsestilfælde, hvor psykologen ikke i nødvendigt omfang havde taget kritikken til sig og ændret sit virke i overensstemmelse med de tidligere afgørelser om kritik.

Derfor udtalte nævnet efter en samlet vurdering alvorlig kritik af psykologen i den nyeste sag.

Sag om psykolog, der i to tidligere afgørelser har fået alvorlig kritik

I en anden offentliggjort afgørelse inddrog nævnet tidligere afgørelser med alvorlig kritik.

Psykologen havde i december 2015 fået alvorlig kritik af flere forhold i sit virke. Bl.a. manglede en erklæring om en børnesagkyndig undersøgelse en række oplysninger om faktuelle forhold fra sagsakterne, herunder baggrunden for undersøgelsen og oplysninger om barnets forhold og behov. Nævnet udtalte alvorlig kritik af, at psykologen i erklæringen ikke i tilstrækkeligt omfang havde foretaget en sammenfatning af undersøgtes oplysninger og resultaterne af de gennemførte tests og observationer. Konklusionerne i erklæringen kom derfor til at fremstå fagligt tyndt funderet.

Senere i en afgørelse fra april 2017 fik psykologen igen alvorlig kritik. Psykologen havde ikke udøvet sit samlede virke i sagen med fornøden omhu, samvittighedsfuldhed og uhildethed.

Psykologen fik blandt andet alvorlig kritik for, at der i erklæringen om den børnesagkyndige undersøgelse manglede oplysninger om præmisserne for undersøgelsen og den kliniske vurdering. Uden disse oplysninger var det ikke muligt at vurdere forældrenes samarbejdsevner og konflikten mellem dem, samt hvilken betydning disse forhold havde haft i forhold til barnet. Psykologen fik også alvorlig kritik for, at der i erklæringen manglede oplysninger om barnets forhold og behov, ligesom nævnet ved afgørelsen også lagde vægt på, at nævnet tidligere havde udtalt kritik og alvorlig kritik.

Da nævnet behandlede en ny sag på et møde i 2020 konstaterede nævnet ligesom i 2017, at der igen var grundlag for at udtale alvorlig kritik af psykologens virke i en sag om en børnesagkyndig undersøgelse dateret januar 2019. Psykologens vurderinger i erklæringen fremstod generelt ikke underbyggede. Der var en utilstrækkelig belysning af forældrenes samarbejdsevner. Psykologen manglede også at beskrive oplysninger om en persons trivsel i forhold til forældrenes konflikt og det fremadrettede perspektiv. Endelig manglede psykologen at foretage en tilstrækkelig sammenfatning af oplysningerne i sagen.

Nævnet udtalte i den nyeste sag fra 2020, at nævnet gentagne gange havde udtalt alvorlig kritik af, at psykologen ved udfærdigelsen af børnesagkyndige erklæringer ikke i tilstrækkeligt omfang havde belyst forældrenes evne og villighed til at samarbejde, og i tidligere erklæringer havde undladt oplysninger om undersøgtes børns trivsel i forhold til forældrenes konflikt og det fremadrettede perspektiv. Nævnet valgte derfor også sammen med den alvorlige kritik at iværksætte et skærpet tilsyn over for psykologen, da psykologen gentagne gange havde udvist en alvorlig kritisabel faglig virksomhed.

Praksis viser således, at tidligere sager om kritik i en ny sag kan ende i en alvorlig kritik fra nævnets side, hvis ikke psykologen efterfølgende har rettet op på de kritisable forhold. Tidligere sager om alvorlig kritik kan også føre til, at nævnet begynder et skærpet tilsyn med psykologen, hvis ikke psykologen har ændret det alvorligt kritisable arbejde.

Nævnet forventer altså, at psykologer tager kritik til sig og fremadrettet indretter deres virke, så de ikke igen får kritik for de samme kritisable forhold.

Psykologens rolle i en sag, herunder sammenblanding af roller

af Kirstine Dittmer Andersen

Autoriserede psykologer har metodefrihed inden for fagets rammer. Det følger af Psykolognævnets praksis og de vejledende retningslinjer for autoriserede psykologer¹. Det betyder, at autoriserede psykologer har metodefrihed i tilrettelæggelsen af indholdet, strukturen og formen af de ydelser, som de udbyder.

Det er psykologens ansvar at sikre sig, at rammerne for opgaven er klare. Psykologen skal være sin rolle bevidst og holde sig inden for rammerne af den forudbestemte rolle.

Psykolognævnet har i en række konkrete sager behandlet spørgsmålet om psykologens rolle.

Sag 1

I en konkret afgørelse udtalte Psykolognævnet kritik med den begrundelse, at psykologen, inden vedkommende gik i gang med opgaven, ikke havde sikret sig, at rammerne for opgaven var klare. Psykolognævnet vurderede, at psykologen som den fagprofessionelle bar ansvaret for rammerne og formuleringen af sagens omfang samt det, der skulle undersøges.

Nævnet vurderede dermed, at psykologen selvstændigt havde et ansvar for at sikre sig, at rammerne for opgaven var klare, sådan at psykolog var sig sin rolle bevidst.

Sag 2

Psykolognævnet udtalte i en offentliggjort afgørelse alvorlig kritik med den begrundelse, at psykologen ikke efterlevede den rolle, som vedkommende forudgående selv havde fastlagt. Nævnet vurderede, at det var psykologens opgave at foretage de nødvendige vurderinger i den rette kontekst og at have for øje, at partsindlæg kunne bruges med andre hensigter end vedkommendes egne, hvis væsentlige oplysninger blev unldadt.

Sag 3

I en anden offentliggjort sag udtalte nævnet alvorlig kritik med den begrundelse, at psykologen var gået ud over den fastsatte rolle som psykolog i en støttende og rådgivende funktion. Nævnet lagde bl.a. vægt på, at psykologen ikke tilstrækkeligt havde informeret om formålet med sin tilstedeværelse, ligesom vedkommende ikke havde tydeliggjort sin rolle over for de i sagen involverede personer. Dertil havde psykologen udarbejdet et ensidigt partsindlæg, uden at der var taget tilstrækkeligt forbehold for, at vurderinger om en anden autoriseret psykologs arbejde udelukkende var baseret på oplysninger fra klienten.

»» Autoriserede psykologer har metodefrihed i tilrettelæggelsen af indholdet, strukturen og formen af de ydelser, som de udbyder. Det er psykologens ansvar at sikre sig, at rammerne for opgaven er klare. Psykologens skal være sin rolle bevidst og holde sig inden for rammerne af den forudbestemte rolle.

1) Psykolognævnets vejledende retningslinjer for autoriserede psykologer 2017, afsnit 6.1.5 om Metodefrihed.

Psykologens rolle i en sag, herunder sammenblanding af roller (fortsat)

» *I en offentliggjort afgørelse udtalte nævnet alvorlig kritik med den begrundelse, at en læser af psykologens erklæringer på grund af det konkrete indhold kunne få det indtryk, at psykologen havde udfærdiget et partsindlæg til fordel for klienten, da statusudtalelserne alene var baseret på oplysninger fra klienten og sagsakter modtaget fra opdragsgiver om klientens forhold, og således var et ensidigt indlæg.*

Sag 4

I en tredje offentliggjort afgørelse udtalte nævnet alvorlig kritik med den begrundelse, at en læser af psykologens erklæringer på grund af det konkrete indhold kunne få det indtryk, at psykologen havde udfærdiget et partsindlæg til fordel for klienten, da statusudtalelserne alene var baseret på oplysninger fra klienten og sagsakter modtaget fra opdragsgiver om klientens forhold, og således var et ensidigt indlæg.

Psykolognævnet vurderede, at den autoriserede psykolog havde metodefrihed i sit arbejde, så længe de metoder der anvendtes, var relevante til at belyse de problemstillinger, som opdraget angav skulle belyses og vurderes.

Nævnet vurderede, at autoriserede psykologer kunne udarbejde partsindlæg under iagttagelse af de generelle krav, der stilles til erklæringer udarbejdet af autoriserede psykologer. Det betød, at den autoriserede psykolog skulle gøre sig klart, at vedkommende under sit virke som psykolog udtalte sig som fagperson, og at udtalelsen kunne komme til at indgå som en psykologfaglig udtalelse i en offentlig myndigheds sag, selv om udtalelsen ikke var udarbejdet med det formål for øje.

Sag 5

I en fjerde offentliggjort afgørelse udtalte nævnet alvorlig kritik med den begrundelse, at psykologen havde sammenblandet forskellige roller. Psykolognævnet lagde vægt på, at psykologen under samtalerne med den undersøgte havde sammenblandet rollen som undersøger i en børnesagkyndig undersøgelse med rollen som behandler. Det var ifølge nævnet udtryk for manglende professionalisme, at psykologen ved sin adfærd sammenblandede de to roller.



Journalnotat med karakter af partsindlæg

af Joshua Martin Dashnaw

Autoriserede psykologer skal efter reglerne udvise omhu og uhildethed, når de udfærdiger erklæringer¹. Det betyder, at når en autoriseret psykolog foretager en skriftlig vurdering af en person, så skal psykologen være omhyggelig og upartisk. Kravet om omhu og uhildethed gælder alle former for skriftligt arbejde², som psykologen udarbejder i forbindelse med sit arbejde. Dette gælder også for de journalnotater, psykologen har pligt til at udarbejde på baggrund af samtaler med klienter.

- 1) Lov om psykologer m.v. (psykologloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 22 af 24. januar 2018, § 16.
- 2) Psykolognævnets vejledende retningslinjer for autoriserede psykologer 2017, side 23 pkt. 6.1.1.
- 3) Psykolognævnets vejledende retningslinjer for autoriserede psykologer 2017, side 33 pkt. 6.2.1.

I højkonfliktsager beder en forælder nogle gange en psykolog om en udtalelse om sig selv, eventuelt baseret på et samtaleforløb med psykologen. Disse udtalelser baserer sig oftest udelukkende på oplysninger fra den person, som beder psykologen udarbejde udtalelsen. I så fald er der tale om et partsindlæg³. Hvis psykologen accepterer opgaven, er det vigtigt, at psykologens arbejde lever op til lovens krav om omhu og uhildethed.

Psykolognævnet har tidligere behandlet en del sager, hvor en psykolog har udtalt sig om en klient. I flere af sagerne har nævnet vurderet, at en psykolog er gået for langt med sine skriftlige udtalelser. På den baggrund har nævnet bl.a. udtalt kritik og alvorlig kritik af flere psykologers manglende omhu og uhildethed ved udfærdigelsen af sådanne udtalelser.

Sag om journalnotat, der havde karakter af partsindlæg

I en konkret sag fra 2020 havde en autoriseret psykolog udleveret sine journalnotater til en klient, som forinden havde været i et samtaleforløb med psykologen. Journalen indgik herefter i en verserende retssag mellem psykologens klient og den anden forælder til klientens børn.

Psykologen havde på intet tidspunkt hverken undersøgt, mødt eller haft samtaler med den anden forælder. Psykologen havde udelukkende haft samtaler med sin klient. Alligevel fremgik det bl.a. af journalen, at psykologen havde foretaget en konkret vurdering af den anden forælder. Nævnet udtalte indledningsvist, at der var tale om en meget vidtgående vurdering af den anden forælder. Efter nævnets opfattelse fremstod vurderingen desuden ensidig og ikke tilstrækkeligt underbygget, fordi vurderingen udelukkende var baseret på oplysninger fra klienten.

På den baggrund vurderede nævnet, at psykologen ikke havde udfærdiget sit journalnotat med tilstrækkelig omhu og uhildethed. Psykologen burde have undladt at foretage en vidtgående vurdering af en person, som psykologen aldrig havde mødt eller undersøgt.

Nævnet vurderede også, at psykologens journalnotater havde karakter af et partsindlæg. Ved vurderingen heraf lagde nævnet vægt på, at indholdet af journalnotaterne udelukkende var baseret på oplysninger fra psykologens klient, og at notaterne blev udleveret, fordi klienten bad psykologen herom. Nævnet lagde også vægt på, at psykologen var bekendt med, at formålet med udleveringen var at lade journalnotaterne indgå i en verserende retssag.

Nævnet bemærkede afslutningsvist, at autoriserede psykologer gerne må udarbejde partsindlæg, så længe dette sker under hensyntagen til de generelle krav, der stilles til erklæringer udarbejdet af autoriserede psykologer.

Det betyder, at den autoriserede psykolog skal være opmærksom på, at vedkommende under sit virke som psykolog udtaler sig som fagperson. Psykologen skal også være opmærksom på, at det skriftlige virke kan komme til at indgå som en psykologfaglig udtalelse i en offentlig myndigheds sag, selv om det skriftlige virke ikke blev udarbejdet med det formål for øje. Dette gælder også for journalnotater om individuelle samtaleforløb, som efterfølgende bliver udleveret til klienten til brug for en verserende konflikt. Også selvom journalnotaterne ikke oprindeligt var udarbejdet med det formål at fungere som et partsindlæg.

Journaler – krav til form og indhold

af Anne Yde

Autoriserede psykologer har ifølge psykologloven¹ pligt til at føre og opbevare journaler om deres faglige virksomhed for psykologisk rådgivning, undersøgelse eller behandling.

Kravene til journalen er beskrevet i en bekendtgørelse om autoriserede psykologers journalføringspligt². Heraf fremgår det, at der skal føres én journal for hvert sagsforløb, og journalen kan være ført elektronisk eller på papir. Journalen skal indeholde alle relevante oplysninger om det pågældende rådgivnings- behandlings eller undersøgelsesforløb, som er oplistet i bekendtgørelsen.

Det er vigtigt af hensyn til klientsikkerheden, at journalerne kan læses og forstås af fagfæller og så vidt muligt også af den klient, som en journal vedrører, herunder hvilket forløb klienten har været igennem hos en autoriseret psykolog.

Psykolognævnet har i 2020 behandlet flere sager om autoriserede psykologers journalføring, hvor nævnet har udtalt kritik af, at pågældende psykologs ordnede optegnelser (journaler) ikke opfyldte kravene til journalføring.

Sag nr. 1

Nævnet udtalte kritik, idet psykologen ikke havde ført tilstrækkelig journal i sagen. Psykologen havde haft to samtaler med en klient. Klienten havde bedt om at få udleveret en kopi af notaterne fra samtalerne med psykologen. Nævnet vurderede, at klientens anmodning skulle forstås som en anmodning om aktindsigt. Nævnet fandt det kritisabelt, at psykologen ikke havde journalført oplysningen om klientens anmodning om aktindsigt samt oplysningen om, at psykologen gav aktindsigt i sine håndskrevne notater og hvornår dette skete. Nævnet henviste til, at en journal skal indeholde oplysning om, at der er meddelt aktindsigt, hvilke oplysninger der er udleveret, og til hvem det er sket. Nævnet vurderede også, at psykologen burde have journalført oplysningerne om, at klienten var henvist, og hvad årsagen til henvendelsen havde været.

» Der stilles krav til autoriserede psykologers journalføring for at undgå misforståelser og manglende gennemsigtighed, som er vigtig for klientsikkerheden. Klienten og eventuelle fagfæller, der måtte overtage klientens behandling, skal kunne læse sig til, hvilket forløb klienten har været igennem ved en autoriseret psykolog. Hvis journalen ikke er forståelig og indeholder alle relevante oplysninger om et forløb ved en autoriseret psykolog, går formålet med journalføringen tabt.

- 1) § 14 i bekendtgørelse af lov om psykologer m.v. (psykologloven), jf. LBK nr. 52 af 24. januar 2018.
- 2) §§ 1-4 i bekendtgørelse om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser, jf. BEK nr. 567 af 19. maj 2017.

Journaler – krav til form og indhold (fortsat)

Sag nr. 2

Psykologens journaler var efter nævnets vurdering meget svingende i udførelse, indhold og kvalitet. Det var således kritisabelt, at der ikke altid var ført én journal for hvert klientsagsforløb, ligesom indlæggene i journalerne ikke altid var daterede. Flere af psykologens journaler var korte og fragmenterede, og der manglede oplysninger om klienten, henvendelsesårsagen, oplysninger fra samtaler, foretagne psykologiske undersøgelser, vurderinger og råmateriale, om iværksat psykologisk rådgivning, undersøgelse og behandling. Desuden manglede der oplysninger om samtykke og oplysninger, som psykologen havde modtaget, indhentet eller videregivet i forbindelse med den psykologiske rådgivning, undersøgelse eller behandling samt eventuel anbefaling af kontakt til andre myndigheder eller sundhedspersoner. Nævnet fandt, at journalerne var så mangelfulde, at de ikke kunne forstås af andre psykologer eller af klienten, som journalen vedrørte.

Sag nr. 3

Nævnet fandt det kritisabelt, at psykologens håndskrevne journaler var meget kortfattede, skrevet i stikordsform og kun delvist var læselige på grund af den anvendte skrifttype. Ligeledes manglede journalerne oplysninger om årsagen til klientens henvendelse, hvilken psykologisk rådgivning eller behandling der var iværksat, samt hvilke oplysninger der var givet til klienten om behandlingen. Nævnet henviste til, at journalen ifølge bekendtgørelsens § 2, stk. 5, umiddelbart skal kunne forstås af fagfæller og så vidt muligt skal kunne forstås af den klient, som optegnelserne vedrører. Dette gælder uanset om journalen føres elektronisk eller på papir.

Samme psykolog fik i en anden afgørelse igen kritik for, at journalerne manglede oplysninger af betydning for behandlingen af de pågældende klienter, herunder faktiske og behandlingsmæssige oplysninger. Nævnet anførte uddybende, at der manglede oplysninger om forløbet, den enkelte klient var i gang med, hvad der var talt om, og hvilke behandlingsstrategier, der var iværksat, indholdet heraf og baggrunden for den valgte behandling. Ligeledes manglede oplysninger om henvisningsårsag og alder på klienten..



Aktindsigt i psykologers journaler

af Joshua Martin Dashnaw

En autoriseret psykolog har efter anmodning pligt til at udlevere en kopi af deres journaler til de klienter eller undersøgte, som journalen vedrører. Dette gælder uanset, om den autoriserede psykolog er offentligt ansat eller privatpraktiserende. I forbindelse med anmodninger om aktindsigt skal psykologen notere i journalen, at der er blevet meddelt aktindsigt, hvilke oplysninger der er blevet udleveret og til hvem, det er sket.

Autoriserede psykologer er ifølge psykologloven forpligtigede til at føre og opbevare ordnede optegnelser (journaler) over deres faglige virksomhed. Det fremgår også af psykologloven, at den, om hvis personlige forhold der er udarbejdet optegnelser, har ret til aktindsigt i disse optegnelser¹. Det betyder, at man har ret til at få indsigt i en psykologs journal i det omfang, man selv er beskrevet.

Kravene til, hvad en journal som minimum skal indeholde af oplysninger, er nærmere uddybet i bekendtgørelsen om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser².

[Se også artiklen "Journaler – Krav om form og indhold" »](#)

Af bekendtgørelsen fremgår det bl.a., at autoriserede psykologers journaloptegnelser skal indeholde oplysninger af betydning for det pågældende rådgivnings-, undersøgelses- eller behandlingsforløb. Det fremgår også, at journalen skal indeholde oplysninger om anmodningen om aktindsigt i journalen. Hvis en autoriseret psykolog bliver bedt om at udlevere en kopi af journalen, skal det noteres i journalen, at der er blevet anmodet om aktindsigt, hvilke oplysninger der gives aktindsigt i, og til hvem, det er sket.

Psykolognævnet har i løbet af 2020 behandlet flere tilsynssager, hvori en autoriseret psykolog er blevet bedt om at udlevere en kopi af journalen. I flere af sagerne har nævnet vurderet, at en psykolog ikke har ført en tilstrækkelig journal, fordi det ikke fremgik af journalen, at der var blevet meddelt aktindsigt, hvilke oplysninger der var blevet udleveret og til hvem, det var sket.

» Autoriserede psykologer er ifølge psykologloven forpligtigede til at føre og opbevare ordnede optegnelser (journaler) over deres faglige virksomhed. Det fremgår også af psykologloven, at den, om hvis personlige forhold der er udarbejdet optegnelser, har ret til aktindsigt i disse optegnelser.

- 1) Lov om psykologer m.v. (psykologloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 52 af 24. januar 2018, § 14. stk. 3.
- 2) Bekendtgørelse nr. 567 af 19. maj 2017 om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser.

Aktindsigt i psykologers journaler (fortsat)

Sag nr. 1

I en konkret sag havde en autoriseret psykolog efter anmodning udleveret sine journalnotater til en klient, som forinden havde været i et samtaleforløb med psykologen.

Det forhold, at klienten havde anmodet om aktindsigt i journalen, fremgik dog ikke af journalen i sagen. Det fremgik heller ikke af journalen, om der faktisk blev givet aktindsigt, og i så fald hvilke oplysninger der blev udleveret og til hvem, disse blev udleveret til.

Efter nævnets opfattelse levede journalen således ikke op til det, der forventes af autoriserede psykologer. På denne baggrund udtalte nævnet kritik af, at psykologen ikke havde ført en tilstrækkelig journal. I den forbindelse indskærpede nævnet desuden, at den pågældende psykolog i fremtiden bør huske at notere i journalen, hvis der bliver meddelt aktindsigt, hvilke oplysninger der bliver udleveret, og til hvem disse udleveres til.

Sag nr. 2

I en anden sag havde en autoriseret psykolog haft nogle konsultationer med en klient, som var blevet henvist til psykologen som følge af depression. Undervejs i samtaleforløbet besluttede klienten sig dog for at afbryde det videre forløb. Klienten anmodede efterfølgende om aktindsigt over flere omgange.

I første omgang anmodede klienten mundtligt om aktindsigt ved en telefonsamtale med psykologen, og efterfølgende sendte klienten en sms til psykologen med en skriftlig anmodning om aktindsigt. Senere sendte klienten i samarbejde med en psykiater en e-mail til psykologen, hvori klienten bad om aktindsigt for tredje gang, da klienten fortsat ikke havde hørt noget i forhold til dennes tidligere anmodninger.

Nævnet vurderede, at klientens anmodninger om aktindsigt måtte forstås som en anmodning om fuld aktindsigt i klientens journal. Nævnet vurderede også, at det ikke fremgik af journalen i sagen, at klienten havde anmodet om aktindsigt over flere omgange.

På denne baggrund vurderede nævnet, at psykologen ikke har udvist den fornødne omhu ved udøvelsen af sit virke i den konkrete sag, da psykologen ikke havde ført journal om henholdsvis aktindsigtsanmodningerne og korrespondancen med psykiateren. Psykolognævnet udtalte derfor kritik af psykologens faglige virke i sagen som følge af mangelfuld journalføring.

Nævnet indskærpede samtidigt, at psykologen i fremtiden skal sørge for at journalføre meddelelser om aktindsigt, herunder hvilke oplysninger, der er blevet udleveret, og til hvem disse udleveres til.

Dispensation fra kravet i autorisationsordningen om minimum 15 arbejdstimer om ugen

af Trine Marie Langberg Pedersen

For at blive autoriseret psykolog skal man gennemføre den praktiske uddannelse til autorisation¹. Indholdet i uddannelsen er bestemt af Psykolognævnet.

Det er bl.a. et krav, at psykologen har haft minimum 15 arbejdstimer om ugen. Det begrundes med et ønske om en vis intensitet i det psykologfaglige virke, men det kan også være svært at opnå de øvrige krav i den praktiske uddannelse, hvis ikke den ugentlige arbejdstid ligger på et vist timetal. Kravet til den ugentlige arbejdstid kan dog betyde, at fx psykologer, der er ansat i fleksjob på mindre end 15 timer om ugen, ikke kan få autorisation.

Psykolognævnet har som følge heraf modtaget to dispensationsansøgninger til kravet om de 15 arbejdstimer om ugen. Begge dispensationsansøgninger blev modtaget og behandlet af nævnet forud for en egentlig autorisationsansøgning. Sædvanligvis kan nævnet først tage stilling til en dispensationsansøgning, når nævnet modtager en konkret ansøgning om autorisation. Dispensation i de konkrete tilfælde var imidlertid en betingelse for, at ansøger kunne påbegyn- de uddannelsen til autorisation, og i den ene af sagerne var det en forudsætning for, at ansøger overhovedet kunne blive ansat i den pågældende psykologstilling, som ville kunne føre til autorisation.

Der var derfor tale om to helt ekstraordinære tilfælde, hvor nævnet kunne tage stilling til et spørgsmål om dispensation, før ansøger havde gennemgået den praktiske uddannelse og ansøgt om autorisation.

Sag nr. 1

I den konkrete sag vurderede Psykolognævnet, at der på det foreliggende grundlag kunne dispenseres fra kravet, sådan at ansøger kunne medregne et fleksjob på 11 effektive arbejdstimer om ugen til den praktiske uddannelse, som skulle danne grundlag for ansøgers autorisation som psykolog.

Ved vurderingen lagde nævnet vægt på, at ansøgers arbejdsevne var nedsat til 11 effektive arbejdstimer om ugen på grund af kroniske rygsmerter. Ansøger var på ansøgningstidspunktet endnu ikke tildelt et fleksjob, men ansøger havde efter nævnets vurdering dokumenteret at have afsluttet en virksomhedspraktik på 11 effektive arbejdstimer om ugen og afventede et møde i rehabiliteringsteamet, hvor der i mødeindkaldelsen var henvist til fleksjob som det relevante tilbud. Ansøger havde desuden fået tilsagn fra praktikstedet om en ansættelse på 11 arbejdstimer om ugen, forudsat at ansøger kunne opnå autorisation.

Nævnet bemærkede, at arbejdsforholdet ville kunne medregnes med halvdelen af arbejdsperioden, sådan at ansøgers praktiske uddannelse ville have en varighed af minimum fire år.

Derudover bemærkede nævnet, at ansøger fortsat skulle opfylde kravene til uddannelsens indhold og omfang.

1) Psykolognævnets retningslinjer for den praktiske uddannelse til autorisation.

Dispensation fra kravet i autorisationsordningen om minimum 15 arbejdstimer om ugen (fortsat)

Sag nr. 2

I den konkrete sag vurderede Psykolognævnet, at der på det foreliggende grundlag kunne dispenseres, sådan at ansøger kunne medregne et fleksjob på 10-12 effektive arbejdstimer om ugen. Arbejdsforholdet ville kunne medregnes med halvdelen af arbejdsperioden.

Ved vurderingen lagde nævnet vægt på, at ansøgers arbejdsevne var varigt og væsentligt nedsat på grund af kroniske nervesmerter, og at ansøger på den baggrund var blevet tilkendt et fleksjob. Nævnet lagde også vægt på, at ansøger havde en effektiv ugentlig arbejdstid på 10-12 timer.

Ansøgning om dispensation fra de indholdsmæssige krav

Ansøger i sag nr. 2 havde også søgt om dispensation fra det indholdsmæssige krav om mindst 200 konfrontationstimer med målgruppen "gruppe" eller "organisation" samt kravet om mindst 160 timers supervision med henvisning til, at ansøger alene havde haft 20 gruppekonfrontationstimer på tre år, og at ansøger på grund af sit handicap ikke havde de samme indtjeningsmuligheder som andre psykologer og dermed havde sværere ved at betale for supervisorsforløb.

Psykolognævnet vurderede, at der ikke kan dispenseres fra kravene til uddannelsens indhold og omfang. Der kunne derfor ikke gives dispensation fra kravet om mindst 200 konfrontationstimer med målgruppen "gruppe" eller "organisation" samt kravet om mindst 160 timers supervision. Nævnet lagde vægt på, at den konkrete dispensation ikke bør forringe den praktiske uddannelses faglige kvalitet, og at en dispensation fra de indholdsmæssige krav om mindst 200 konfrontationstimer med gruppe eller organisation og mindst 160 timers supervision vil være en væsentlig forringelse af den praktiske uddannelses faglige kvalitet.

Hertil lagde nævnet vægt på, at den praktiske efteruddannelse har til formål at sikre borgerne en kvalificeret psykologydelse ved bl.a. at træne psykologen i at benytte erhvervet teoretisk viden i praksis.

Psykologen skulle derfor fortsat opfylde kravene om minimum 1000 konfrontationstimer, heraf 500 timer med udredning, 500 timer med intervention, kravet om minimum 200 konfrontationstimer over for individer og 200 konfrontationstimer over for enten grupper eller organisationer samt kravet om minimum 160 timers supervision på dine egne sager, heraf 40 timers individuel supervision, 40 timers gruppesupervision og 40 timer ved samme eksterne supervisor.



» **Kravet om minimum 15 arbejdstimer om ugen begrundes med et ønske om en vis intensitet i det psykologfaglige virke, men det kan også være svært at opnå de øvrige krav i den praktiske uddannelse, hvis ikke den ugentlige arbejdstid ligger på et vist timetal.**

Særligt om omfanget af journalpligt ved konsulentfunktion ved Retten

af Mathilde Ascanius Mikkelsen

I hvilket omfang skal en psykolog føre journal, når der er tale om en konsulentfunktion?

Reglerne bestemmer, at en autoriseret psykolog skal føre journal, når psykologen foretager psykologisk rådgivning.

En autoriseret psykolog skal også journalisere modtagne opdrag.

Sag

I en sag fra 2020 tog nævnet stilling til i hvilket omfang en autoriseret psykolog skal føre journal, når denne bistår retten som børnesagkyndig i forbindelse med afholdelse af børnesamtale.

Formålet med en børnesamtale, hvor der efter retsplejelovens § 450 b skal deltage en børnesagkyndig, er at belyse barnets perspektiv og eventuelle synspunkter, jf. forældreansvarslovens § 34.

I sagen fra 2020 havde en psykolog fået en indkaldelse fra retten til at afholde en børnesamtale med et barn. Psykologen havde i overensstemmelse med reglerne journaliseret indkaldelsen til samtalen.

Selve mødet vedrørende børnesamtalen var beskrevet i retsbogen. Barnet, psykologen og dommeren var til stede ved mødet.

Det fremgik af retsbogen, at barnet ikke ønskede at komme ind i mødelokalet, og at barnet ikke ønskede en samtale med psykologen og dommeren. Der blev derfor ikke gennemført en samtale med barnet.

Nævnet fandt, der var tale om en konsulentfunktion for retten, da psykologens rolle bestod i at skulle medvirke til at belyse barnets perspektiv og eventuelle synspunkter.

Journaliseringspligten indtræder, når en psykolog undersøger, rådgiver eller behandler som led i det faglige virke som autoriseret psykolog. Det var derfor i overensstemmelse med reglerne, at psykologen ikke havde ført journal i sagen om børnesamtalen.

Personlig underretningspligt

af Trine Marie Langberg Pedersen

En autoriseret psykolog, der i sit arbejde bliver bekymret for et barn eller en ung under 18 år, har en skærpet pligt til at underrette den relevante myndighed om sin bekymring.

Underretningspligten er en personlig pligt, der påhviler den enkelte autoriserede psykolog. Psykologen er dermed selv ansvarlig for at reagere og handle på sin egen bekymring, hvis psykologen bliver bekendt med et barn eller en ung, som kan have brug for hjælp. Psykologen har pligt til at kontakte kommunens sociale myndigheder og videregive sin bekymring for barnet eller den unge.

Det er udtryk for omhu og samvittighedsfuldhed at underrette og dermed opfylde en klar og lovfastsat forpligtelse.

Det forhold, at der er fastsat en procedure for underretninger ved psykologens eventuelle ansættelsessted, der f.eks. medfører, at en underretning skal foregå på en bestemt måde, fritager ikke psykologen for et ansvar, hvis ansættelsesstedet vælger ikke at underrette i det konkrete tilfælde. Underretningspligten må aldrig tilsidesættes ¹.

Psykolognævnet har i flere sager indskærpet over for en autoriseret psykolog, at underretningspligten er en personlig pligt, og at psykologen derfor som udgangspunkt ikke bør overlade det til andre at underrette om psykologens bekymring.

Underretning i samarbejde med dommer

I en konkret sag fra 2020 havde en autoriseret psykolog deltaget som børnesagkyndig ved retten i forbindelse med en børnesamtale og udfærdiget et notat herom. Ved fremsendelse af notatet til dommeren havde psykologen lavet et udkast til en underretning, hvori der blev henvist til notatet om børnesamtalen som baggrund for bekymringen.

Nævnet udtalte ikke kritik af psykologens faglige virke i den konkrete sag, men indskærpede i afgørelsen, at psykologen som autoriseret psykolog har en personlig og skærpet underretningspligt.

Nævnet lagde herved vægt på, at psykologen og dommeren havde aftalt, at dommeren færdiggjorde og fremsendte underretningen til kommunen. Nævnet bemærkede, at psykologen selv bør underrette kommunen om en eventuel bekymring for et barn.

Derudover bemærkede nævnet, at der ikke er formkrav til en underretning, og at det derfor ikke gav grundlag for kritik, at der ikke blev udfærdiget en særskilt underretning, men blot henvist til et vedlagt notat.

1) Vejledning nr. 9007 af 7. januar 2014 om særlig støtte til børn og unge og deres familie (Vejledning nr. 3 til serviceloven), kap. 3, afsnit 74.



To erklæringer – vurderinger om én forælder i erklæringen om den anden forælder

af Anne Yde

Det følger af Psykolognævnets praksis og de vejledende retningslinjer for autoriserede psykologer¹, at psykologerne har metodefrihed inden for fagets rammer, som er beskrevet i psykologloven og Psykolognævnets vejledende retningslinjer og praksis.

- 1) Psykolognævnets vejledende retningslinjer for autoriserede psykologer 2017, afsnit 6.1.5 om *Metodefrihed*.
- 2) Psykolognævnets vejledende retningslinjer for autoriserede psykologer 2017, afsnit 6.1.6.2 om *Sagens baggrund og undersøgelsens formål*.

Autoriserede psykologer har en høj grad metodefrihed i måden, hvorpå psykologerne tilrettelægger deres arbejde, herunder indhold, struktur og formen. Der er dog stadig opstillet en ramme for det psykologfaglige arbejde, som skal overholdes. I forhold til autoriserede psykologers skriftlige virke, kan psykologen selv vælge, om der skal udarbejdes én eller to erklæringer fx om en forældrekompetenceundersøgelse af et forældrepar. Det er dog et krav, at en erklæring skal kunne stå alene². Dette krav er vigtigt for, at erklæringen kan indgå som en selvstændig del af oplysningsgrundlaget i opdragsgivers sag.

Psykolognævnet har i 2020 i flere sager kritiseret autoriserede psykologers valg af at udarbejde særskilte erklæringer om forældrekompetenceundersøgelser af forældrepar, idet erklæringerne ikke har været udarbejdet i overensstemmelse med reglerne.

Sag nr. 1

I denne sag havde psykologen til opgave at udarbejde en forældrekompetenceundersøgelse af begge forældre. Forældrene boede ikke sammen, da undersøgelsen blev lavet. Psykologen havde valgt at udarbejde to særskilte forældrekompetenceundersøgelser. Nævnet kritiserede, at der i erklæringen om den ene forælder, var refereret op til flere oplysninger, beskrivelser og vurderinger, som var udført i en separat udfærdiget erklæring om den anden forælder.

» **Autoriserede psykologer har en betydelig grad af metodefrihed, når de udfører deres faglige virke, herunder planlægning og tilrettelæggelse af undersøgelser og erklæringer herom. Dog skal autoriserede psykologer iagttage de generelle regler for deres faglige virke, herunder kravene til udfærdigelse af sagkyndige erklæringer fx at en erklæring skal kunne stå alene.**

To erklæringer – vurderinger om én forælder i erklæringen om den anden forælder (fortsat)

Nævnet vurderede, at erklæringen om den førstnævnte forælder ikke kunne stå alene. Det var således ikke i overensstemmelse med Psykolognævnets praksis, når beskrivelser og vurderinger indgik i en erklæring, mens alle oplysningerne, der lå til grund for vurderingerne, ikke var i samme erklæring.

Derudover udtalte nævnet, at den førstnævnte forælder havde ret til en gennemgang af sin erklæring alene, uden den anden forælder, idet der også til sidstnævnte forælders undersøgelse var udfærdiget en separat erklæring. Nævnet henviste til, at psykologen selv havde valgt at udfærdige to selvstændige og separate undersøgelser med tilhørende erklæringer. Afsluttende udtalte nævnet, at retten til den selvstændige gennemgang uden den anden forælder eller opdrags-giver gælder også, selvom begge forældre har underskrevet en samtykkeerklæring til udveksling og udlevering af oplysninger.

Sag nr. 2

Psykologen var bedt om at foretage en forældrekompetenceundersøgelse af begge forældre. Forældrene var ikke sammen på tidspunktet for undersøgelsen. Psykologen havde valgt at udarbejde en erklæring om hver af forældrene. I erklæringen om den ene forælder var der flere oplysninger og vurderinger om den anden forælder.

Nævnet vurderede, at erklæringen om den førstnævnte forælder ikke kunne stå alene, idet alle oplysningerne, der lå til grund for vurderingerne om den anden forælder, ikke fremgik af samme erklæring. Det var nævnets opfattelse, at det havde været mere hensigtsmæssigt, hvis psykologen i den konkrete sag havde beskrevet sine vurderinger om den anden forælder i erklæringen om denne forælder, idet psykologen havde valgt at udarbejde en erklæring om hver af forældrene. Nævnet var i denne sag opmærksom på, at det fremgik af sagens oplysninger, at psykologen blandt andet var bedt om at vurdere, i hvilken grad og eventuelt med støtte forældrene sammen eller hver for sig kunne varetage rollen som forælder for at tilgodese børnenes udviklingsmæssige behov, men det ændrede ikke nævnets vurdering.

Sagerne ovenfor omhandler således tilfælde, hvor der har været en konfliktsag imellem forældrene, og hvor psykologen var bedt om at lave en vurdering af, om hver forælder havde forældrekompetencer til at kunne imødekomme barnets konkrete behov.

» Sagerne omhandler tilfælde, hvor der har været en konfliktsag imellem forældrene, og hvor psykologen var bedt om at lave en vurdering af, om hver forælder havde forældrekompetencer til at kunne imødekomme barnets konkrete behov.

Anbefalinger inden for opdraget

af Anne Yde

Autoriserede psykologer skal være bevidst om deres rolle i arbejdet samtidig med, hvilke rammer og regler den pågældende rolle og opgave medfører i det enkelte tilfælde.

I flere sager, der er behandlet ved Psykolognævnet, har en myndighed bedt den autoriseret psykolog om at undersøge en eller flere personer til brug for en sag, der behandles ved den pågældende myndighed. Autoriserede psykologer kan f.eks. være bedt om at lave en forældrekompetenceundersøgelse, en børnesagkyndig undersøgelse eller en tilknytningsundersøgelse, eller andre typer af undersøgelser.

I disse tilfælde indtager den autoriserede psykolog rollen som undersøger, der har til opgave at belyse og vurdere de forhold, som myndigheden har bedt psykologen om i opdraget¹. Psykologen skal i sådanne tilfælde være opmærksom på, at kompetencen til at iværksætte foranstaltninger ligger hos myndigheden.

Autoriserede psykologer skal derfor ikke komme med håndfaste anbefalinger om iværksættelse af konkrete foranstaltninger². Det gælder såvel i psykologens mundtlige udtalelser som i psykologens skriftlige virke f.eks. erklæringer.

» Der er tilfælde, hvor myndigheden aktivt har bedt den autoriserede psykolog om at komme med anbefalinger. I sådanne tilfælde skal den autoriserede psykolog alene komme med anbefalinger i den udstrækning, der er fagligt belæg for det.

Af samme grund bør autoriserede psykologer ikke benytte sig af formuleringer såsom "anbefale" eller "anbefalinger", da det kan give en læser indtrykket af, at psykologen kommer med en konkret anbefaling. Der er dog tilfælde, hvor myndigheden aktivt har bedt den autoriserede psykolog om at komme med anbefalinger. I sådanne tilfælde skal den autoriserede psykolog alene komme med anbefalinger i den udstrækning, der er fagligt belæg for det.

Psykolognævnet har behandlet flere sager, hvor psykologer ikke sørgede for at holde sig inden for rammerne for opdraget, herunder ses psykologer at komme med anbefalinger, som psykologerne ikke er bedt om i opdraget fra myndigheden.

Er en autoriseret psykolog i tvivl om rammerne for en konkret undersøgelse, f.eks. hvad myndigheden har bedt om i opdraget, er det psykologens opgave at sikre, at rammerne for opgaven er klare.

[Se årsberetningens artikel "Psykologens rolle i en sag, herunder sammenblanding af roller" »](#)

Psykolognævnet vil med sagerne nedenfor komme med eksempler på autoriserede psykologers anbefalinger, og hvorvidt anbefalingerne efter en konkret vurdering var i overensstemmelse med opdraget i den pågældende sag.

Sag 1 – anbefaling af ressourceforløb, revalidering og førtidspension

I en offentliggjort afgørelse var psykologen bedt om at foretage en psykologisk udredning til brug for en myndigheds sag. Nævnet udtalte alvorlig kritik af psykologens arbejde på baggrund af flere forhold, herunder psykologens anbefalinger om iværksættelse af konkrete foranstaltninger, der lå uden for rammerne for opdraget i sagen.

- 1) Et opdrag indeholder en beskrivelse af den opgave f.eks. undersøgelse, som en myndighed beder en autoriseret psykolog om at lave og hvilke forhold, der ønskes belyst og vurderet.
- 2) Psykolognævnets vejledende retningslinjer for autoriserede psykologer 2017, afsnit 6.1.6.8, om *Vurderinger og konklusioner* og f.eks. Socialstyrelsens retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af forældrekompetenceundersøgelser januar 2021 afsnit 7.9, om *Vurdering af forældres udviklingspotentiale*, samt f.eks. Social- og Indenrigsministeriets vejledning om børnesagkyndige undersøgelser maj 2021, afsnit 4.2.2., om *Erklæringens sammenfatning og indhold*.

Praksis om anbefalinger var inden for rammen for opdraget i konkrete tilfælde (fortsat)

I sagen havde psykologen anbefalet, at undersøgte skulle i ressourceforløb med en mentorordning eventuelt kombineret med coaching eller kollegial sparring fra nærmeste leder eller kollega på et eventuelt skåne- eller flexjob eller virksomhedspraktik eller ekstern coaching eller psykolog. Psykologen anbefalede også på det kraftigste, at sagen så hurtigt som muligt blev afklaret, for at den undersøgte kunne komme videre med sit liv. Derudover anbefalede psykologen muligheden for revalidering og førtidspension.

Nævnet lagde ved sin vurdering vægt på, at psykologen ikke var bedt om at komme med anbefalinger om konkrete foranstaltninger, og at anbefalingerne ikke fremstod underbygget i erklæringen om den psykologiske udredning. Derudover lagde nævnet vægt på, at det er opdragsgiver som myndighed, der har beslutningskompetencen i forhold til, hvilke eventuelle konkrete foranstaltninger undersøgelsens resultater giver grundlag for at iværksætte

Sag 2 – anbefaling om at sende barn til samtaler hos børnepsykolog

I en anden offentliggjort afgørelse udtalte nævnet alvorlig kritik for flere forhold, herunder at psykologen vurderede, at myndigheden kunne lade barnet komme til en børnepsykolog. I sagen havde en myndighed bedt om en udtalelse om psykologens samtaleforløb med sin klient, der havde til formål at arbejde med klientens handlemuligheder i gældendes liv i forhold til sit barn og den anden forælder.

Nævnet vurderede, at der var tale om en anbefaling, der lå uden for rammerne for opdraget i sagen. Nævnet lagde vægt på, at der var tale om en iværksættelse af en konkret foranstaltning af at sende barnet til samtaler med en børnepsykolog, og nævnet lagde vægt på, at anbefalingen ikke fremstod underbygget i erklæringen vurderinger og konklusioner.

Sag 3 – anbefaling om placering i relationelt miljø

I sagen var psykologen bedt om at foretage en forældrekompetenceundersøgelse for en myndighed. I erklæringen om forældrekompetenceundersøgelsen havde psykologen anbefalet, at barnet hurtigst muligt blev placeret i et relationelt miljø, som kan aflæse og imødekomme barnet.

Nævnet vurderede, at psykologens anbefaling lå inden for rammerne for opdraget i den konkrete sag og derfor ikke var kritisabel.

Nævnet lagde ved vurderingen vægt på, at psykologen i opdraget bl.a. var bedt om at undersøge i hvilket omfang, der var behov for at støtte, for at forældrene kunne tilgodese barnets trivsel og udvikling. Derudover lagde nævnet vægt på, at psykologens anbefaling ikke var en anbefaling af iværksættelse af en konkret foranstaltning. Nævnet lagde også vægt på, at der på tidspunktet for undersøgelsen allerede var iværksat foranstaltninger i forhold til det pågældende barn, idet barnet var placeret på en institution. Endelig lagde nævnet vægt på, at anbefalingen fremstod underbygget i oplysningerne i erklæringen.



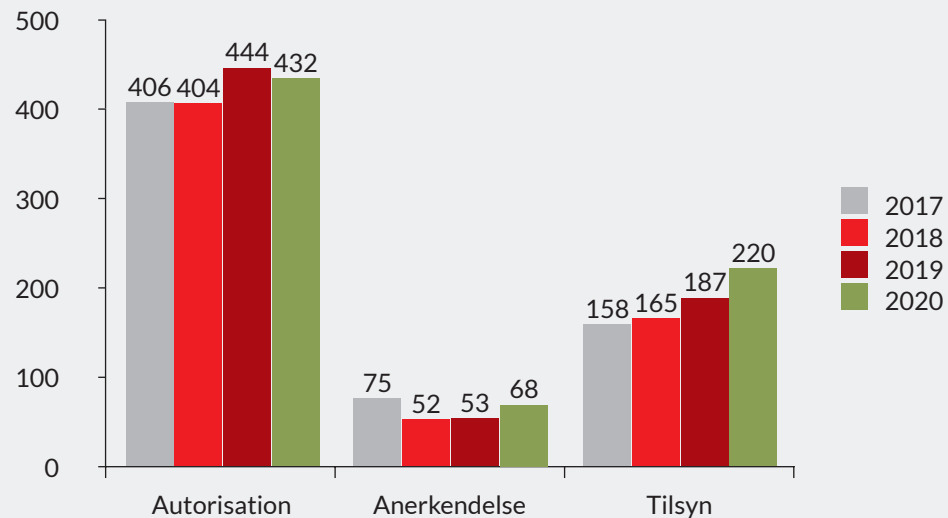
A close-up photograph of a wooden desk with various office supplies. In the foreground, a black mouse with a scroll wheel is on the right, and a black pen with a white tip is on the left. In the background, a black calculator is on the left, and a green notebook with a pencil is on the right. The scene is lit with a warm, reddish light. A white horizontal bar is positioned above the text.

Tal og figurer



Figur 1

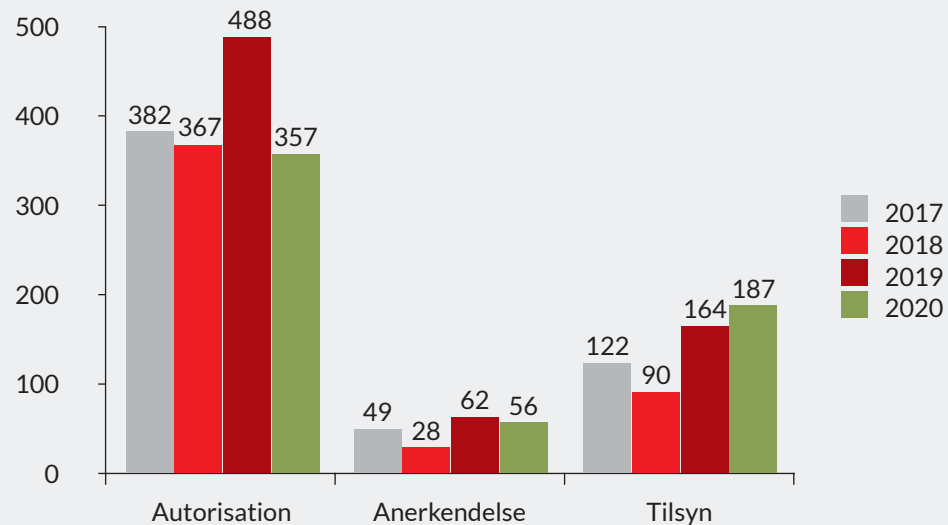
Antal modtagne sager i
Psykolognævnet



Note: I 2019 er der tre sager med sagsemne "Henvendelser". Til fordeling af sager på årstal er anvendt ankemodtaget dato. Dvs. den dato, Ankestyrelsen modtog sagen i første omgang.

Figur 2

Antal afgjorte sager i
Psykolognævnet

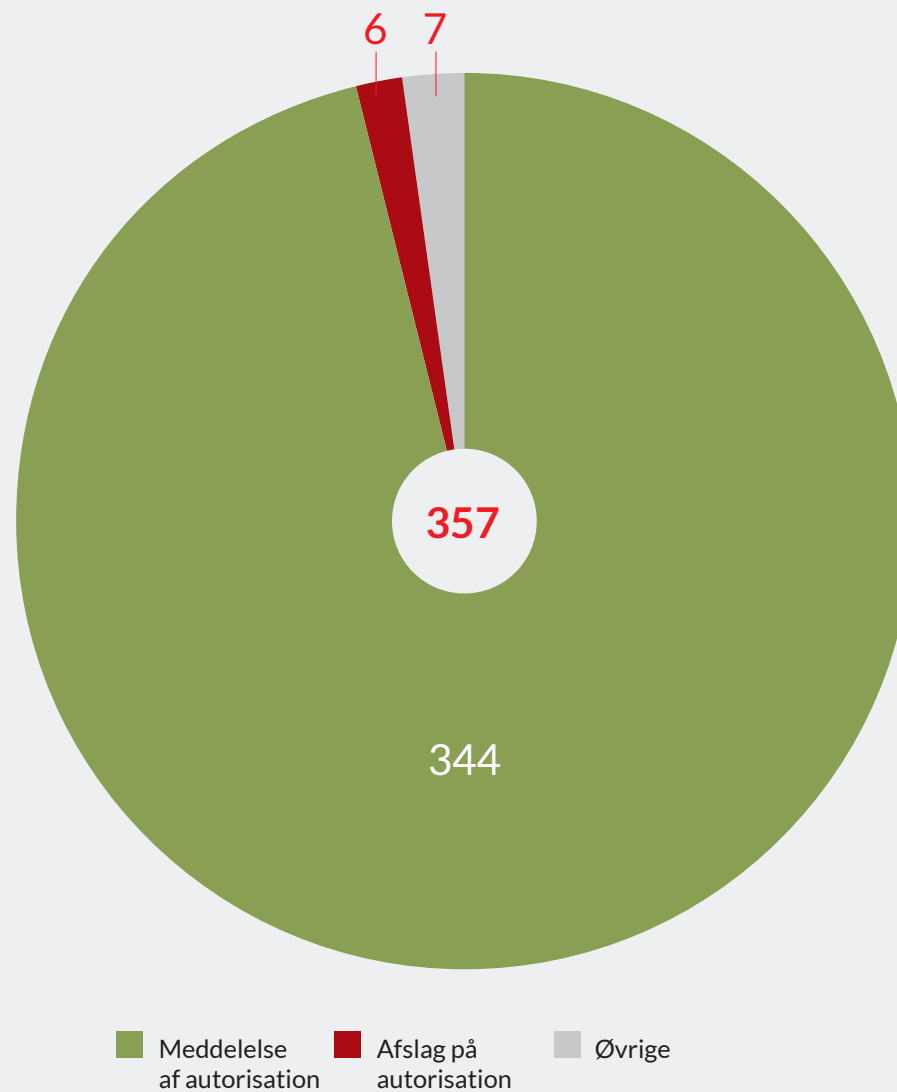


Note: I 2019 er der to sager med sagsemne "Henvendelser" og i 2020 én sag.



Figur 3

Udfald: Autorisationssager
2020

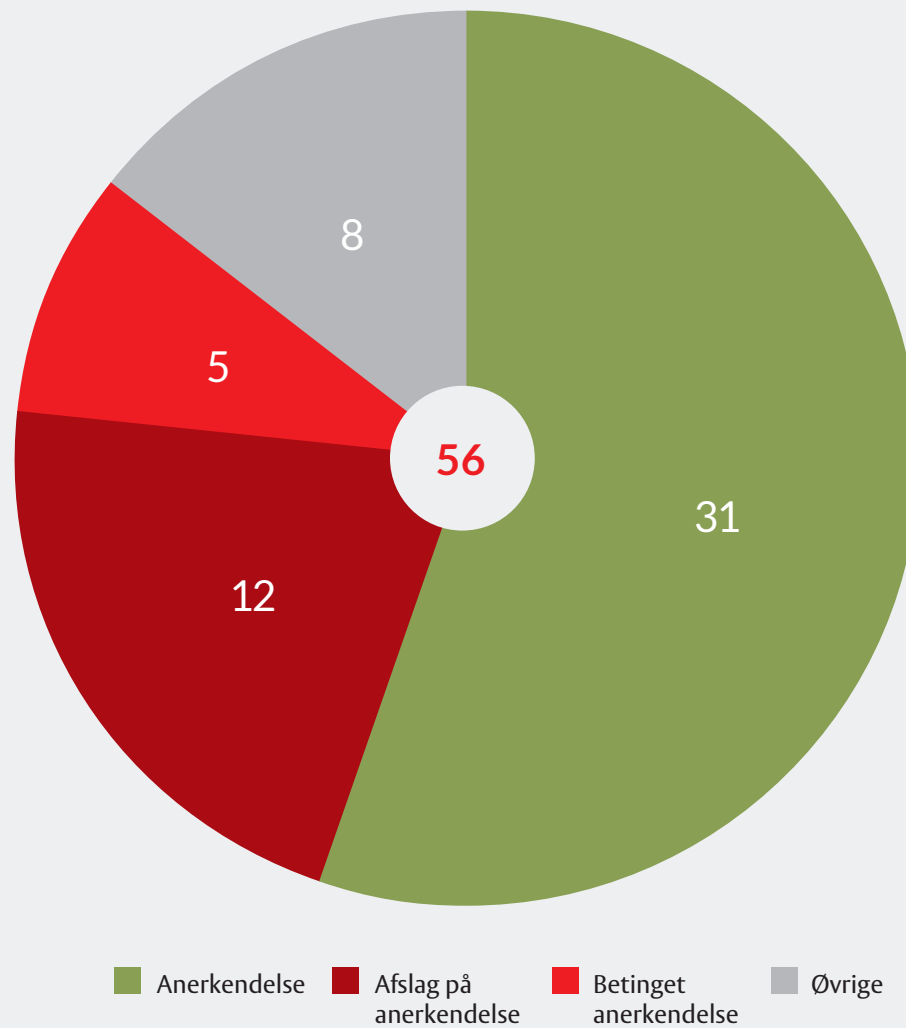


Note: Af de "Øvrige" udfald i 2020 var seks "Særlig lukningsårsag" og én "Afvist af sekretariatet".



Figur 4

Udfald: Anerkendelsessager
2020

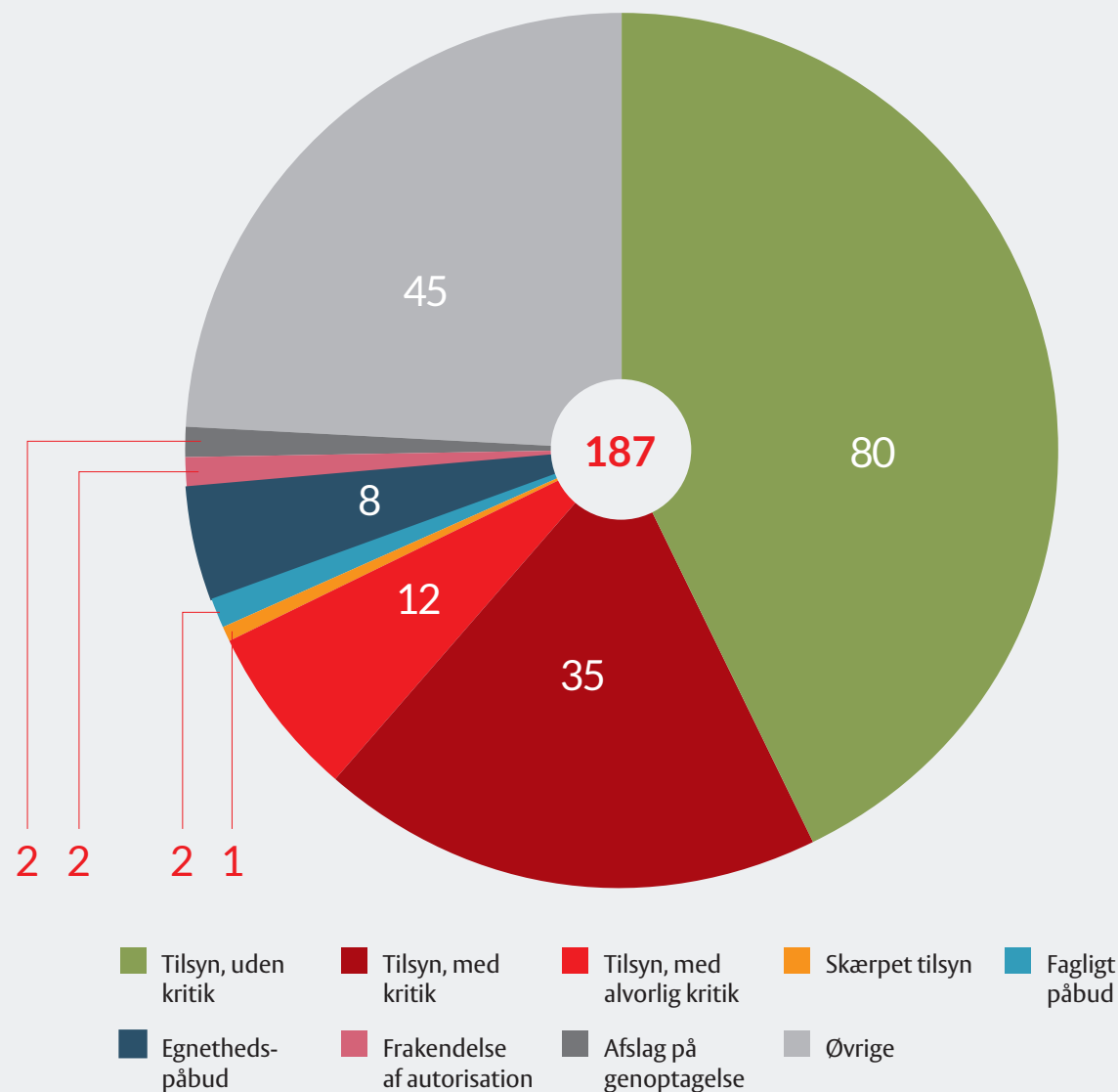


Note: I 2020 består "Øvrige" af otte sager i kategorien "Afvist af sekretariatet."



Figur 5

Udfald: Tilsynssager
2020



Note: Øvrige består i 2020 af følgende fem udfald: "Afvist af nævnet", "Afvist af sekretariatet", "Særlig lukningsårsag", "Sagen henlagt" og "Politianmeldelse"

